

L'ESQUEJELLA

DE LA TORRATXA

BARCELONA, 12 D'ABRIL DE 1912

NÚM. 1737 ANY XXXIV

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims Atrassats: 20

MÉS FORT QUE'N SHERLOCK HOLMES

—Hay que vigilarle, a ese pájaro.
—Caracoles!... ¿Vois dir?
—Sí; he averiguado que se llama Martí y que, además, tiene una prima que se llama Enriqueta.

Apa

CRÒNICA

EL MANAIA (*)

El manaia sol esser un honrat terrassà que una vegada a l'any, per la Setmana Santa, deixa l'arada, abandona la llar y la família, pera anarse'n a ciutat a posarse el casco, embrassar l'escut y pendre la llansa, complint ab son deure de manaia efectiu.

Ell realisa en petit el gran ideal de l'avenir: esser soldat sense esserne; ell ressucita les amagades costums dels temps heroics, en les quals les eines del treball y de la guerra eren familiars a tots els homes.

El manaia no fa pas riure; es, al contrari, l'encarnació justa d'un tipu sobre'l qual hi ha molt que dir y discutir. Al veure'l marxar marcialment, solemne, arrossegant la seva capa de soldat romà, fent retrunyir les pedres dels carrers ab els seus cops de llansa, barbut, tivat, energic, ningú diria que aquell home acaba de deixar la pau idíllica dels camps coberts de suau verdor, ont floreixen les pomeres y comensen a cantar els rossinyols. El manaia destrueix totes les desconfianses que alguns senten y exposen al tractar de la formació dels exercits voluntaris. El manaia es soferit, frugal y disciplinat. Ab unes embostades de figues seques y uns quants tragos d'aiguarent, el tindreu alegre y disposat a totes les gestes. Ab això en té prou com a paga y com a ideal. Y això es facilment assequible en totes les latituts y a tots els tresors. Sense llibres de disciplina es disciplinat. Respecta al quefe, no per por a les penes d'un codig especial, sinó perquè ell es respectuós per essencia. Sent també la dignitat del *cos*, y no pas ab irritant exageració. No li calen fiscals y jutges pera ferse respectar. Si'l toquen, s'hi torna; però, si no, deixa dir. Respon al cop de tronxo, mes no fa pas cap cas de les injurries. Del seu casco, del seu penó, de les seves polaines de cuir roig, anacròniques, que ell se posa pera imitar la pell curtida de les cames dels guerrers antics, està molt lluny de ferne objectes de veneració fetitxista. Com es senzill y no comprèn el simbol, no intenta tampoc exercir la tirania del simbol. Afegiu que es enamoradís, que al rompre la formació empaita a les noies, crida y fa gala de certa despreocupació miliciana, y que, además, put a suor y a cuir com qualsevol soldat de qualsevol exèrcit en temps de maniobres, y tindreu del manaia un alt concepte.

**

Els millors manaies de la terra són els nascuts a la vall de Sant Daniel, que es una vall perfectament evangèlica, propera a Girona. Allí les melancòliques oliveres coronen els serrats, entre pedruscalla grisa y caminets tortuosos com

(*) L'Armat, crec que'n diuen a Barcelona.

calvaris. El carrec de manaia en aquelles terres es hereditari. El fill petit ha vist com cada primavera, a l'arribada dels oronels, el pare prenia comiat de família pera anarse'n a la ciutat pròxima, aont se realisava la gran cerimonia de la passió y mort de Jesucrist, en la qual la marcialitat del pare manaia es tal vegada de lo més sincer y lo unic que no depri-meix l'esperit. Y quan la testa del veterà s'acota y les cames del veterà tremolen, el jove marxa a sustituirlo. La mare, com una matrona lacedemonia, l'empeny orgullosa.

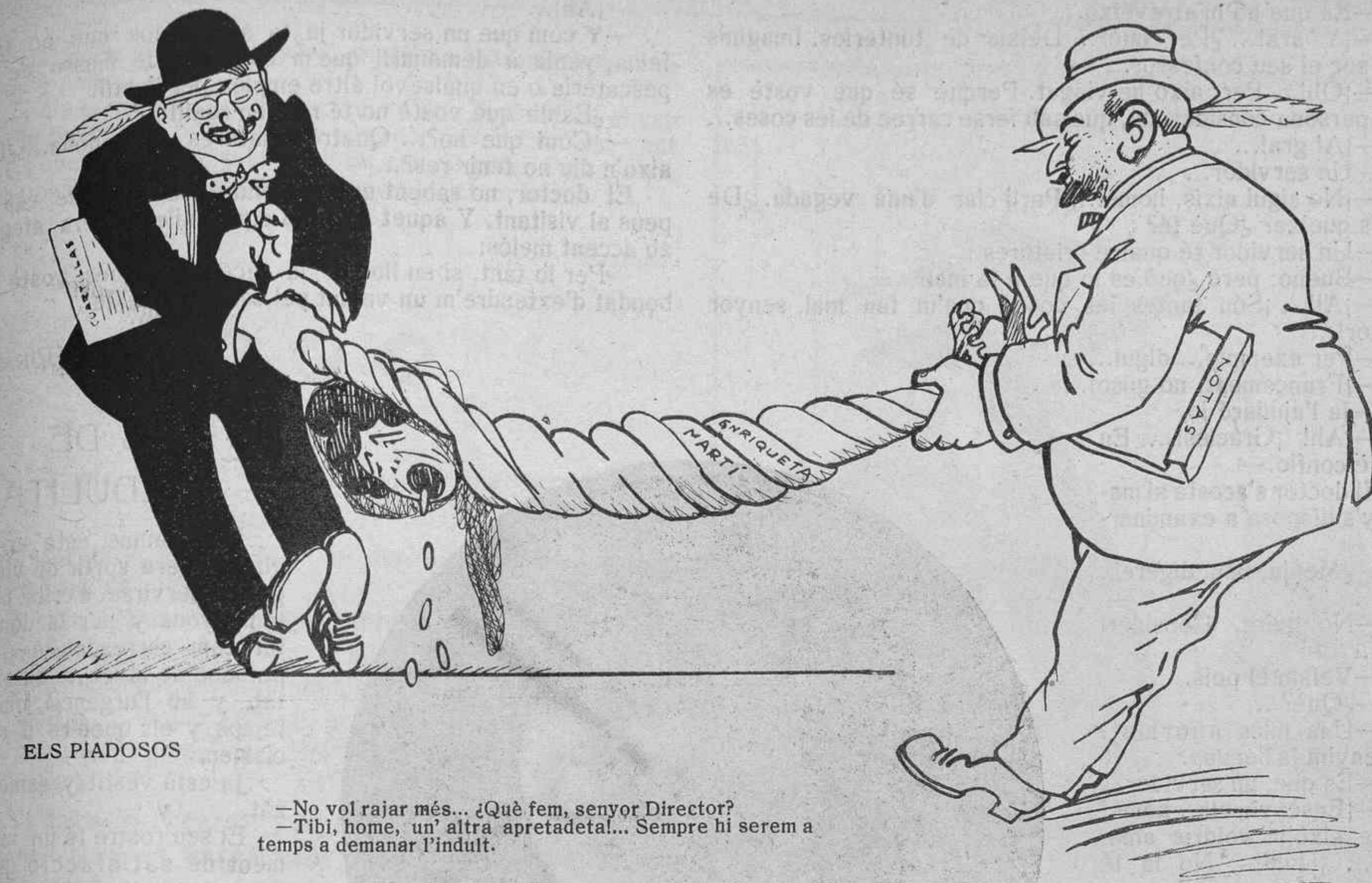
—Parteix, fill meu; sols te recomano que tornis ab honor y no t'emborratxis.—

Aquell any hi ha en les files dels legionaris romans un que pica ab la llansa més ferm que'ls altres; la ferrada virola fa rajar foc de les pacientes pedres dels carrers. La mare, que ha fet una hora de camí pera veure'l, l'endevina entre'ls altres. El recruta porta la barba postissa, el bigoti li ve als ulls, y tota la fesomia, sota la visera de llauna, es espaventablement pilosa; mes, no hi fa res, la mare plora llàgrimes d'entusiasme maternal y patriotic.

AIXÓ S'HA DE CELEBRAR!

—¿Què'ns porta de Madrid, senyor arcalde?
—Mirin: l'autorizació pera fer un emprèstit de deu milions de pessetes.
—¡Ahl... ¡Visca, viscal... Y demà ¡a Moncada!...

ELS PIADOSOS

—No vol rajar més... ¿Què fem, senyor Director?
 —Tibi, home, un' altra apretadeta!... Sempre hi serem a temps a demanar l'indult.

El manaia no deu desaparèixer, si no voleu esborrar també l'última resquicia d'abnegació heroica del cor de les mares en aquet sigle de positivisme. Arrabassarli el fill a la forsa, classificarlo, medirlo, pesarlo, pelarlo y numerarlo, mai serà un bon sistema pera exaltar als ulls de les dones la sagrada professió de les armes.

El romanticisme es necessari pera tolerar certes coses.

* * *

Jo t'adoro, manaia, soldat arcaic, parodia d'una noble carrera; tu has dominat al món, y els teus descendents el dominen encara, ab Cèsar o sense. T'estimo tant, que, si tingués *possibles*, en lloc de criar gos, estudiant de capellà o cotorra, com molts hisendats, criaria manaia. Seria un goig pera mi. Voldria que'm seguis sempre, a respectable distancia; que'm *presentés* la llansa a l'entrar y eixir de casa, que l'entravessés a la porta al trucar un acreedor, que l'enriestrés quan s'aproxima un importú, y que a les nits jagués a vora meu en una estora. Seria un guardià altament decoratiu, que'm donaria llustre y renom, encara que, com altres servidors al simil, no servís pera res. Al cafè li donaria terrossets de sucre, y a l'hora dels àpats terrossets de pa y vianda y talls sobrers. Pera entretenirme li pegaria pessics, clatellots y estirades d'orelles, fins que grunyís exasperat. Y el tractaria d'excelencia.

* * *

Lector, tant de bo que no compreguis el per què de la meva deria extranya, un poc inhumana.

Tampoc s'entenien, aixís com aixís, certes paràboles dels grans doctrinaris, reformadors que han deambulat pel món. El meu desitg té, igualment, una intenció filosòfica transcendental. Y el perill de dir les coses clares es evident.

P. BERTRANA

HORA DE CONSULTA

Puntual com de costum, el doctor s'assenta darrera de la taula del seu despaig y fa sonar el timbre.

—¡Mani!— diu traient el cap el criadet encarregat d'introduir als clients que s'esperen.

—¿Hi ha molta gent?

—Un sol malalt.

—¿No més un?... ¿Quin aspecte té?

—Sembla un home del poble, un menestralet...

—En fi... Dígali que entri.—

La mampara s'ajusta. Passa un moment y, donant voltes a la gorra que sosté ab les dugues mans, entra l'home del poble.

—Deu lo guard...

Y's queda dret, al mitg de l'estancia.

—Segui—fa el doctor, indicantli una cadira:—Y ara, expliquis.

—Un servidor...

—¡Digui, digui!... Aquí es precis enraonar ab tota sinceritat.

—Es que no m'atreveixo...
 —¡Y aral... ¿Per què?... Deixis de tonteries. Imaginis que soc el seu confessor...
 —¡Oh!... Per això he vingut. Perquè sé que vostè es una persona considerada, que sab ferse carrec de les coses...
 —¡Al gra!...
 —Un servidor...
 —¡No sigui aixís, home!... Parli clar d'una vegada. ¿De què's queixa? ¿Què té?
 —Un servidor té quatre criatures...
 —Bueno; però ¿què es lo que li fa mal?
 —¡Ai!... ¡Són tantes les coses que'm fan mal, senyor doctor!...
 —Per exemple... digui...
 —¡Francament, no gosol!...
 —Ja l'ajudaré jo.
 —¡Ah! ¡Gracies!... En vostè confio.—
 El doctor s'acosta al malalt y's disposa a examinar-lo.
 —¿Menja, beu, digereix be?...
 —No gaire. Consideri que...
 —Veiam el pols.
 —¿Què?...
 —Una mica anormal. Ensenyem la llengua.
 —Es que, un servidor...
 —¡Ensenyemela, home! ¿Fins això'm voldria amagar?... ¡Hum!... No la té massa bé, no.
 —A mi'm sab molt greu que vostè's molesti d'aquesta manera.
 —¿Vol callar? Es el meu deber. Sense una minuciosa exploració del pacient, ¿còm podria jo fer el diagnostic?
 —No; si no es que no l'hi agraeixi. Però ha de pensar que un servidor, la dòna y les quatre criatures...
 —¡Tots vostès estan neguitosos per l'estat de la seva salut!... M'ho figuro, m'ho figuro... Veiam el pit.
 —¿Què vol mirar?
 —¡Què sé jo!... Devegades...
 —Li adverteixo que de fort en soc de mena; però la debilitat, la...
 —Res, no parli més. Ja està tot vist. Vostè no té més que una gran postració...
 —¡Això mateix!...
 —Un empobriment general de l'organisme...
 —¡Exactament!...
 —Per lo tant, li faré una recepteta...—
 Torna a assentarse al darrera de la taula y segueix el discurs:
 —Una recepteta que, si vostè té constancia en...—
 Aquí el «pacient», fent un veritable esforç, s'atreveix a interrompre'l.
 —Perdoni, senyor doctor, però jo no'n necessito cap de recepta.
 —¡Hola!... ¿Y doncs?
 —Un servidor he vingut a veure'l únicament perquè sé que vostè es concejal.

—¡Ah!...
 —Y com que un servidor ja fa set mesos que no tinc feina, venia a demanarli que'm coluqués de mosso de la pescateria o en qualsevol altre empleu per l'estil.
 —¿Es dir que vostè no té res, en realitat?
 —¿Còm que no?... Quatre criatures y la dòna... ¿De això'n diu no tenir res?...—
 El doctor, no sabent què respondre, se mira de cap a peus al visitant. Y aquet aprofita aquell silenci pera afegir, ab accent melós:
 —Per lo tant, si en lloc de la recepta tingués vostè la bondat d'extendre'm un volant pel senyor arcalde...

MATIAS BONAFÉ

UN CAS DE CREDULITAT

Don Jaume està arreglantse pera sortir de viatge. Fa servirse, a crits, per la minyona y per la dòna, tal com correspon a una persona de la seva autoritat, y ab l'urgència que'l temps y els quefers li reclamen.

Ja està vestit y esmorzat.

El seu rostre té un moment de satisfacció que prompte desapareix al reparar que la dòna y la quitxalla, que han d'acompanyarlo, no estan del tot llestos.

Això, com es natural, li sembla incompreensible, y aixís ho fa entendre a la familia.

La dòna, esverada per l'experiencia d'altres vegades, prova tímidament de demostrarli que, mentres l'arreglava an ell, ella no podia vestirse. El bon senyor no's dona per convensut, té por de fer tard, y mentres la familia prepara maletes, ell tot passejantse li dedica una amable lletania de mots groixuts, propis pera expressar l'im-

paciencia y la justa indignació d'un home «que no està per romansos».

Arriba la central. La familia baixa desordenadament les escales. Puja don Jaume al cotxe, primer que ningú, y els seus ab els paquets y maletes el segueixen.

Arrenca el cotxe y no cal dir que pel camí, don Jaume, no para de rondinar.

A l'esser a l'estació, desentenentse d'uns amics que hi han anat expressament pera despedir-lo, don Jaume và a pendre els bitllets y, sense mirar si els seus l'acompanyen o no, entra a l'andèn, esculleix un vagó en que hi han dues senyores, deixa senyal a la butaca, y llavors, sí baixa del tren, s'adressa somrient als seus, saluda als amics, diu que abans es l'obligació que la devoció, que lo primer es lo primer, afirma que es una persona de caracter, y que un home té d'esser *aixís*.

Tothom li dona la raó. Al moment de sortir extreny la

CONXITA SUPERVIA

Artista lírica catalana, de 15 anys, entusiasticament elogiada per tots els publics que l'han sentida y qual debut en el Liceo, ab l'òpera *Sansone e Dalila*, era esperat ab gran espectació pels nostres *dilettanti* el passat dimecres.

mà als amics. Fa petons a les criatures, abraça a la seva dona y puja al vagó.

Xiula la màquina; el tren arrenca. Don Jaume treu el cap per la finestreta, fa voleiar un mocador, tot mirant a la gent que's queda en terra, y la senyora, commoguda, s'aixuga els ulls pensant que, realment, un home té d'esser *airís*.

FLORENTÍ

En Pich, té tota la raó

L'espectacle més divertit, el donen els radicals ab les seves disputes.

El cisma, la escissió que per tant temps ha vingut covant en converses particulars, en reunions privades, s'ha manifestat públicament desde fa uns dies, y els fastics, les paraules groixudes, lo que la gent en diu *treure'ls drapets al sol*, constitueix el plat fort del partit, mai tan *partit* com ara ho està.

Els diaris *El Progreso* y *El Intransigente*, actuen, tots dos, de bugaderes honoraries, y els trets, encara que més benignes y de més bon sentir que'ls de la revolta de Juliol, van y venen del carrer de Ponent a la Rambla del Mitg, ab una activitat y una pressa, que pera ells voldrien els correligionaris que esperen un empleu de cà la Ciutat.

Clar que tot s'arreglarà al cap d'avall, y que no es probable que la sang arribi al riu. Però, entre tant, queda desmentit l'adagi que afirma que *llops ab llops mai se mosseguen*, y plenament probat el que assegura que *qui gemega ja ha rebut*.

Entre'ls que han pagat, a hores d'ara, els plats trencats, s'hi compta l'Aladern, iniciador, o seguidor, de tota dissidència, esguerra-cries eminent, que pera separarse de tot-hom renyiria ab la seva propia ombra, si la magror excessiva del seu cos no li privés de projectarne.

L'Aladern es un bon xicot, que forma, avui, al costat d'*El Intransigente*, ab la mateixa mala gana y la mateixa agror ab que escrivia en *El Progreso*.

Al carrer de Ponent, com a la Rambla, se sent foraster, extrany, desplaçat...

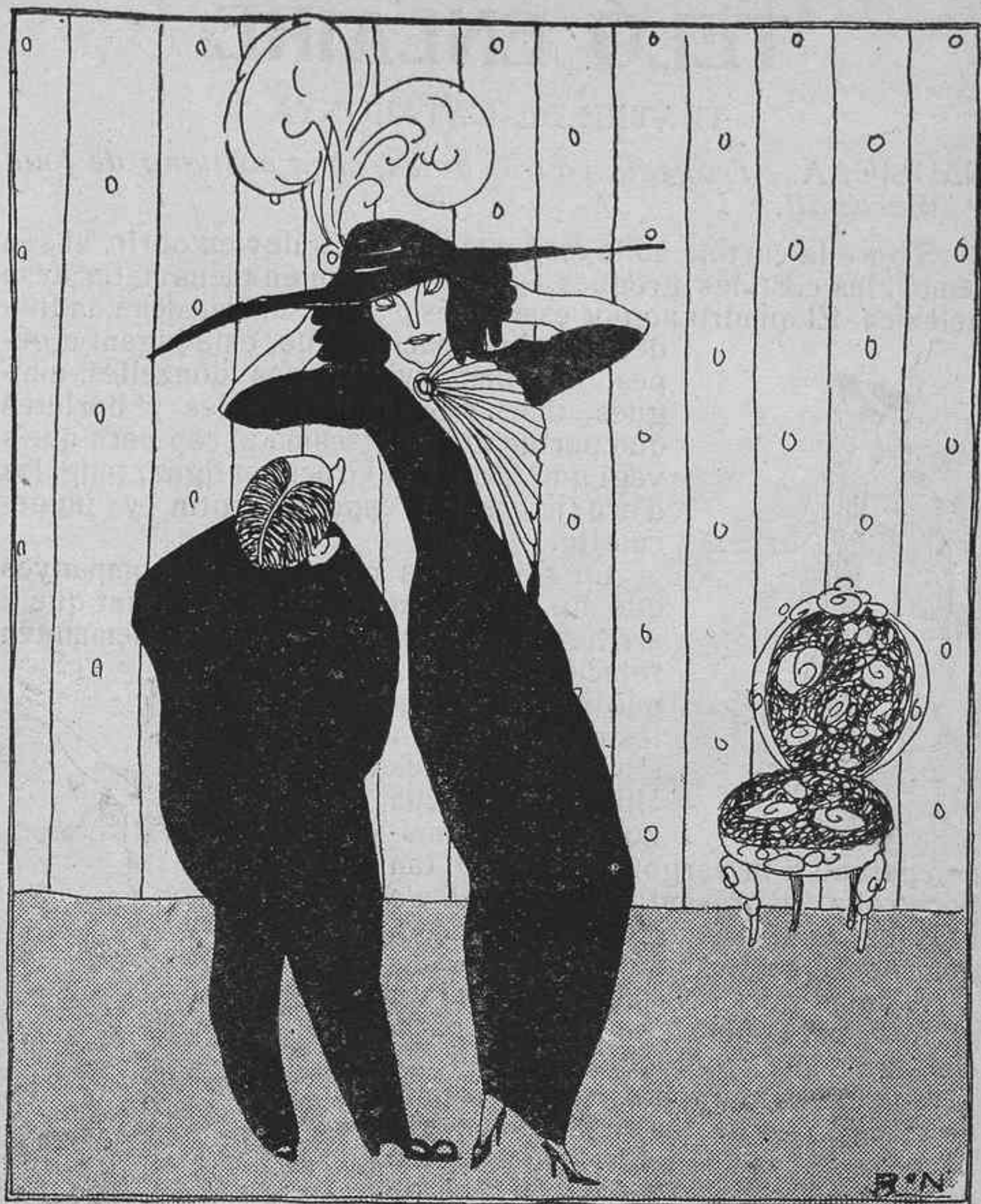
L'Aladern, més que ningú, haurà tingut ocasió de provar com, en aquet món, han sigut sempre el despit y la rancunia els pitjors dels concellers.

Després d'haver treballat com un ase, s'ha tingut de sentir, per en Calderón Fonte, que l'havien acullit al diari, com qui diu, per caritat...

No més mancaria que'l dia que posi el kiosc al Park, la kàbila li apedregués.

**

Aquesta lluita fraticida (?), renovadora dels antagonismes y les rivalitats entre *capeletos* y *montescos*, té desesperats als lerrouxistes de bona fè. Els altres, el major número, segueixen anant de dret a la *seva*, tot escoltant els

BARCELONINA

—¿Què me'n diu, Enriqueta, de la *Nausicaa*?...
Suposo que deù haver anat a veurela...
—No... Espero que la fassin en cinematògrafo.

renecs dels *òrganos oficiales*, ab la mateixa tranquil·litat y la mateixa parsimonia, ab que veuen les institucions el furor revolucionari de l'*Emiliano*.

Fins ara, y per part de l'*element sà* del partit, s'han intentat algunes gestions pera posar terme a les baralles.

S'ha anat a trobar a personalitats més o menos prestigioses, s'ha parlat als *cap-padres* del partit, s'han celebrat reunions, s'han fet passos encaminats a aplacar les ires dels beligerants...

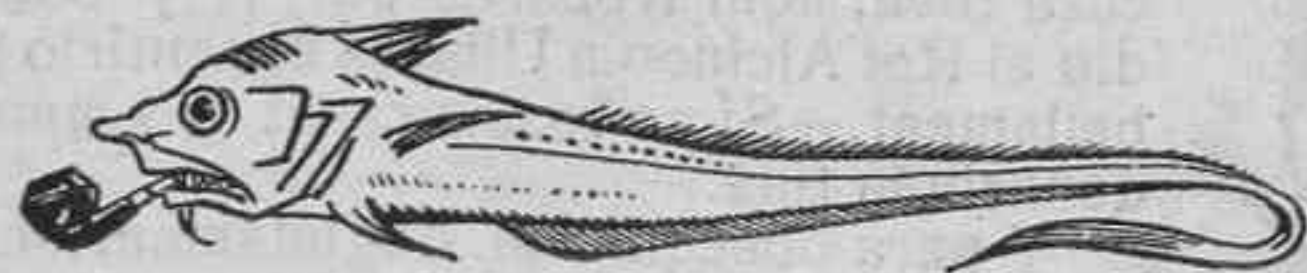
Però tot ha sigut feina perduda.

Tothom, fòra dels iniciadors de les negociacions, ha procurat desentendre's de l'assumpte.

Els correligionaris d'*altura*, responen, ab poca diferencia, lo que va dir en Pich, tot ficsantse els *lentes* que porta, no més pera fer veure a la gent que's passa el dia y la nit estudiant:

—¡Deixeu que's barallin!... Ab tal de que, de les batusses, no pugui venirne la suspensió de l'Ajuntament...—

X.

TELÓ ENLAIRE

TEATRE DE CATALUNYA

NAUSICAA.—Tragedia en tres actes, obra pòstuma de Joan Maragall.

S'obre la cortina ab la magestat ab que's devien obrir, al seu temps, les cortines gregues, y ens trobem en plena naturalesa helènica. El quadro no pot esser més pintoresc: Nausicaa, la filla del Rei d'una pacífica illa, està jugant a gapes, en companyia d'unes donzelles amigues, unes noies enjogassades y burletes que porten una lligacama al cap pera que's vegi que són de la Grecia antiga, puig les d'ara ja gasten capell-garrotin y juppeculotte.

La princeseta conta a ses companyes que ha tingut un somni: ha somniat que li arribava un hèroe y que l'hèroe li demanava relacions... Y, ¡es allò que passa en les comedies!... l'hèroe, que es Ulisses, sinó que no's dona a conèixer perquè li fa vergonya anar ab tan poca roba, se presenta a la Baró ab els brassos extesos, extenuat, naufrag, demanantli aculliment.

A la princesa Nausicaa li plau tant el foraster, l'admira tant la seva parla (¡naturalment, com que enraona ab versos d'en Maragall!), l'engresquen de tal faisó les gestes que'l desconegut li conta de genolls a terra y en quatre esgarrapades, que veu en ell l'hèroe somniat y an ell s'entregaria en cos y ànima, damunt la verda molsa... si no fos que hi ha roba estesa. Ell, per la seva part, també se'n prenda de la tendra Nausicaa, y's comprèn, perquè es molt guapa... encara que sigui flacia.

Gracies an aqueixa roba estesa, l'ilustre y desvalgut viatger pot canviar-se, allí mateix, a la vora del riu, la camisa que porta, y posarse una capa torera pera presentarse, aixís en-giponat, al palau dels Reis, uns reis molt campetxanos y molt demòcratas, que permeten que la noia vagi a rentar, y fins la propia Reina del cortijo s'entreté filant, com ho faria la filla de qualsevol pagès.

¡Ja som a cà'l sogrel... De moment, aquet, posa la cara ferrenya y sembla que vagi a enfadarse; però en el parlar y en les maneres fines de l'esdevingut present a un semi-déu que li pot dur la sort a casa, y allavors se calma. Y sense preguntarli qui es—perquè a l'autor no li convé, doncs no hi hauria acte possible—el convida a fer libació (vulgus beguda) en la seva gran copa.

—Tu entra y surt, fes y desfés, com si fos a casa teva; aquí trobaras pa, vi y bona cara—li diu el Rei Alcinoos a Ulisses al sentirlo parlar tan bellament.—Si no fossis casat y emmainadat te donaria la filla.—

Y pera obsequiarlo degudament, com cal a un hoste de rango, mana cridar al vell Daimó, un poeta cego, venerable Xavier Viure de barbes nevades, un

cego que tot ho veu venir y que s'acompanya ab arpa perquè una tragedia grega sense arpa no seria tal; y aquet, a instancies del monarca, canta la caiguda de Troya, com millor no cantaria l'Ardid la desfeta de la «Casa del Pueblo».

La poètica relació de ses propies gestes li amarguen la beguda al foraster, que, ja es sabut, els versos tenen mala fama y al sentirlos llegir, encara que siguin d'en Maragall y per boca d'en Capvevila, fan posar el vi trist a qualsevol. Y més l'havien de comprendre a Ulisses les estrofes de Daimó per quant ell s'hi veia retratat y descobert. A terra l'incògnita, en Borràs no té més remei que presentarse com qui es y allunyar les ilusions que s'havia fet, demanant en comptes de la mà de la princesa... un vaixel que'l retorni a la seva patria.

Però la noia, que sab que an aquell plaga n'hi han passat de verdes y de madures en la seva intrincada vida, y que fins ha estat a l'Infern, li prega que abans de marxar li conti un quiento. Ulisses, el bon Ulisses, comensa: «Una vegada era un rei, que tenia...» Y aixís s'acaba el segon acte.

A l'obrirse de nou la cortina pera'l tercer, ja som a l'endemà. La platja's veu molt animada; homes, dones y bailets comenten l'aparició y fuga del meravellós personatge, mentres uns quants pescadors llerrouxistes se preparen pera acompanyar a l'hèroe. El cego Daimó entona un himne al sol, y aviat s'obre pas la comitiva, o processó de comiat, que serveix pera lluir-hi el trajo l'herald del Rei, un guerrero vestit ab quadrets blancs y negres, que sembla un joc de dames ab cames. Y els monarques regalen a Ulisses una espasa y una copa com a record de sa estada a l'illa placèvola, y el foraster, commós, no sabem si perquè té fred o perquè's dona vergonya d'esser casat y no poder acontentar a la princeseta, se cobreix el rostre ab la capa torera y fuig. Y tota la gent que's troba al port se'n va a veure l'esquadra, y's queden sols a l'escalinata Nausicaa, desconsolada, y el vell Daimó.

—Ja ho veieu quines coses me passen! —exclama ella.

—¡Ja ho veig!... ¡Ja ho veig!—respon el cego.

Y cau el teló.

Y la gent aplaudeix, perquè l'obra es de les que valen la pena; perquè'l decorat dels mestres Junyent, Vilumara, Moragas y Alarma, es de lo milloret que s'acostuma a veure; perquè l'execució es voluntariosa y discreta; perquèls trajos de l'Apeles Mestres són vistosos y perquè tot plegat resulta un aconteixement digne de que les persones de gust hi ficsin l'atenció.

LICEO.—Ab la grandiosa òpera d'en Wagner, *Lohengrin*, va inaugurar-se diumenge passat la temporada de primavera.

L'interpretació anà a carrec del nostre paisà Viñas (*Lohengrin*), de la senyora Rusekowska (*Elsa*), de la senyora Hotkowska (*Ostruda*), del senyor Ancona (*Telramondo*), y del simpatic Nicoletti.

D'en Viñas no'n parlarem per estar ja consagrat universalment com un dels millors interprets del gran mestre. Fa y canta el *Lohengrin* ab una fè tal, que desapareix l'impressió de la mentida teatral; va cantar el cèlebre *racconto* de l'últim acte en català, guanyantse una ovació y exigintse el *bis*.

La senyora Rusekowska ja era coneguda de nosaltres per haver cantat el *Sigfrid* y el *Capvespre*. Té arrogant figura y

potenta vèu, y, encara que lluitava ab el record de la Pasini y de la Galiardi, sortí ben airosament de son paper.

Els demés foren dignes companys d'en Viñas y la Rusekowska, no descomposant el quadro ni l'herald, que ja es tot lo que's pot dir.

L'orquestra, obeint la batuta d'en Mascheroni, igual que si els cent musics fossin un.

Els chors y la presentació be, trobant molt acertat el cambi de lloc de l'escala, que s'ha fet en la decoració del segon acte.

Pera dimecres estava anunciada la primera de *Sansone e Dalila* y debut de la senyoreta Supervia, quin retrat donem en altre lloc del número, y del senyor Gillion. En parlarem la setmana entrant.

DE POLÍTICA RADICAL

—¡Què hem de fer, mainada?... ¿No ho veieu que m'esteu esvalotant el galliner?

L'obra dels germans Zubiaurre

Pocs, ben pocs artistes tan joves com en Valentí y en Ramon Zubiaurre, hauran presentat mai una col·lecció de quadros tan nutrida y selecta com la que acaben d'exposar a les concorregudes Galeries del «Fayans». Passen de seixanta les teles penjades en les parets de cà'n Segura y cada una d'elles mereix, no sols l'admiració dels *dilettanti*, sinó l'atenció y la simpatia dels mestres consumats.

L'obra dels germans Zubiaurre es personalíssima, al punt de no confondre's ab la de cap més pintor. Sobre tot quan se inspiren en assumptes de la seva terra, no poden assemblarse a ningú més. Quan ens donen, franca y senzillament, la visió de les costums del seu país, tan típiques y característiques, no hi ha qui els passi el «pinzell» per la cara. En les seves pintures, tant en les d'en Valentí com en les d'en Ramon, hi ha emoció y ingenuïtat a la vegada, y aquestes dues qualitats, més que cap altra, ab tot y tenirne moltes, els fa sugestius y únics. Les testes d'en Valentí són veritables estudis d'acabada factura, y en el color dels rostres y les mans, lo mateix que en els tons de les robes, en els fons plens de bon gust y en els accessoris, s'hi descobreix un doll de veritat y de justesa que sorprèn y encanta, un relleu de vida que no té res que veure ab aquell *aram de bullo* a que'ns tenien acostumades les patums de trenta anys enera.

En el cas dels Zubiaurre, que ¡pobrets! tenen la desgracia de esser muts, pot dirse que les seves admirables obres parlen per ells; y parlen ben eloqüentment, no més que ab aquella dolça y encertada patina d'obra clàssica que ostenten.

Els germans Zubiaurre porten ja venuts alguns, molt pocs, dels quadros de la col·lecció. Consignar això de la *venda fóra* el més simpatic y més encoratjador dels elogis que se'ls podria dedicar en terra de «fenicis».

Si la nostra gent adinerada tingués solament una mica de gust artistic, no permetria que'ls joves artistes que Barcelona té avui l'honor d'hostatjar se n'entornessin *carregats* com han vingut.

Sinó que... ¡ja pots xiular!

LA BATALLA DE L'ARROS

Les colles de Sant Mus, de Sant Medí, cors y caramelles, han sortit el darrer dilluns de Pasqua a fer el seu arròs y les seves costellades.

Han sortit ab aquella alegria barrejada de serietat tan propia dels nostres obrers, y les cançons del gran Clavé han ressonat per les pinedes, y per una tarda han gaudit de l'aspra flaire del paisatge.

Ab ells se'n han endut les grans culleres, les forquilles y ganivets de cartró y, arrengrerats per aquestes

Rambles, se'ls ha vist passar marcialment, com exèrcits de l'alegria.

A més de les culleres, els penons. Això no podia faltar. Ja haureu observat que, a Barcelona, a tota unió de dotze homes, acoplats per una pensada, sia política o social, sia coral o sia muda, pera menjar carn o pera menjar peix, pera anar a peu o pera jugar a botxes, pera declarar els drets de l'home o pera treure els torts de la dòna, no hi poden mancar tres coses: pis-cassino, segell y senyera. Si no fos pera lluir el penó, manifestarlo o treure'l a airejar, molts cops, no s'aniria a rebre certs personatges a l'estació, ni s'aniria al seu enterro. Molts, si no poguessin tenir pis, tant els faria de l'ideia, y molts, si al rebre el rebut no hi poguessin veure imprès el segell de la societat, més s'estimarien no pagar. El pis, el segell y la senyera han estat el triangle més ferm dels actes de la nostra terra.

Les colles, doncs, duïen la senyera, la cullera sobrenatural, les graelles monstres y el gran ganivet, y si no portaven el pis es perquè fa de mal portar, y en quant al segell, ja devien durlo an els rebuts de l'arròs y an el paper de les costelles... y tot això està molt bé y ningú hi pot tenir res que dir, que l'home, a més d'esser lliure, en tantes y tantes coses que li treuen la llibertat, també ho es en el divertir-se.

Tot, diem, està molt conforme, però lo que no acabem d'entendre es perquè alguna de les colles, al mitg de coses tan alegres, hi portava un botiquí ab una creu roja encastada.

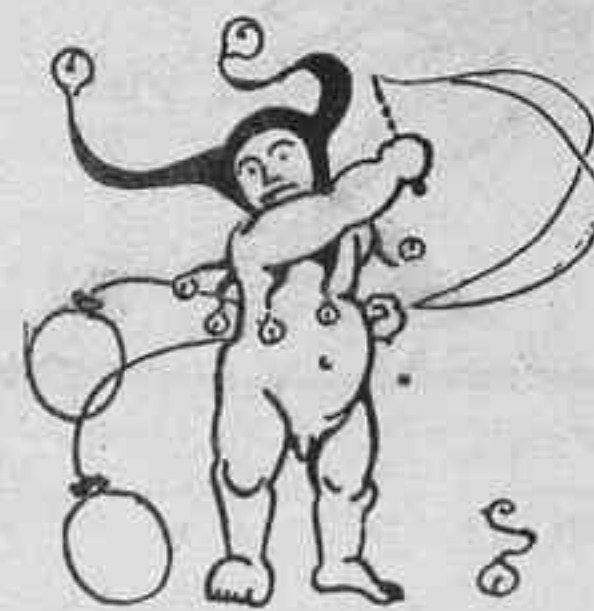
¿Tan perillós es menjar arròs? ¿Tants perills corren els que hi van, que se'n hagin d'emportar àrnica y venes y esparadrap? ¿Tant de mal se pot arribar a pendre ab una cuirxa d'anyell y quatre fulles d'escarola? Fins ja esgarrifar de pensar que, en una cosa tan placèvola com es el menjar costelles, un s'hi pugui rompre les propies! Se veu que l'home no està segur ni en els moments de platxeria.

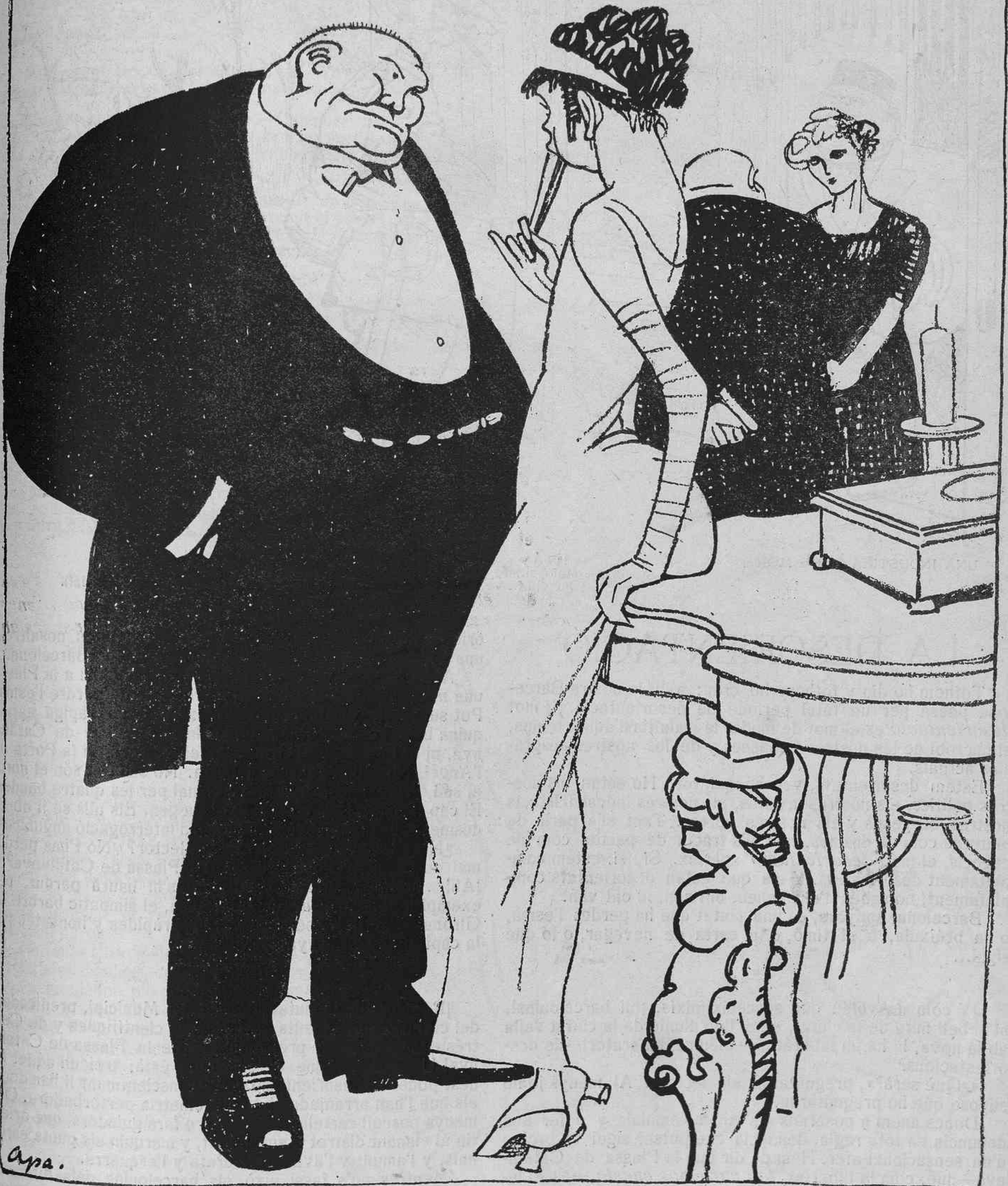
Y que hi ha perill, no hi ha dubte, perquè no crec que hi hagués un home que, si no fos per humanitat, carregués tota una diada ab una motxilla tan plena. Ni tampoc podem figurarnos que, una cosa tan seriosa com es la noble Creu Roja, hi hagi qui la fassi servir no més pera lluirne l'uniforme. Si això fos, ens farien dubtar fins de la francmasoneria.

¡Hi ha perill; no'n tenim cap dubte!

Ja que anant a menjar un arròs se'n pot eixir camatrenat, felicitem coralment a tots els que han tornat bé y els enviem una corona per tan heroica jornada.

XARAU

Apa.

HIG-LIFE

—¿Y vostè no'n té, de pessigolles?
—No ho sé, noia... No ho he probat mai.

UNA INDUSTRIA QUE'S MOR

—¿Mal negocio, verdad, d'ensà que ponen l'electricitat en las iglesias?
—¡Què diu?... Vegi, que'm venen ganas de llençar els ciris y obrir un Music-Hall.

LA DESORIENTACIÓ

Tothom ho diu y tothom ho creu: avui la nostra Barcelona passa per un fatal període de desorientació. El mot *desorientació* es el mot de moda, la malaltia d'aquet temps, el microbi de les nostres flaqueses y de les nostres desgracies actuals.

Estem desorientats, veushoaquí tot. Ho estan els nostres polítics, els nostres artistes, els nostres industrials, els nostres burgesos y els nostres obrers. Tant si's parla de pintures com de drames, tant si's tracta de partits com de negocis, el mot *desorientació* apareix. Sí, sí: estem completament desorientats. Y els que estan desorientats completament, no saben d'ont venen, ont són, ni ont van.

Barcelona, senyors, es una ciutat que ha perdut l'esma, o la brúixula, o el timó, o la carta de navegar, o lo que sigui...

* * *

* * *

¿Y còm no voleu que succeeixi aixís, joh barcelonins!, si al bell mitg de la ciutat, en el lloc d'unió de la ciutat vella ab la nova, hi ha un laboratori—diemne laboratori—de desorientacions?

«¿Què serà?», preguntaran els lectors. Al menys jo ho suposo que ho preguntaran.

Doncs anem a posarnos un xic solemniais y a fer una denuncia en tota regla, denuncia que potser sigui el proleg d'un sensacional afer. Hem de dir que la Plassa de Catalunya—que, com la llibertat, *tan cara nos cuesta*,—es el laboratori de desorientacions a què hem aludit.

Tal com ara està, ab els caminals posats en forma de creu de multiplicar y ab una simètrica distribució d'arbres y arcs voltaics, la gran Plassa de Catalunya desorienta. Des-

orienta materialment, y d'aquí'n prové, creiem nosaltres, una gran part de la desorientació esperitual de Barcelona.

Al cap-al-tard y al vespre, un home que entri a la Plassa una mica distret o encaboriat, corre perill de perdre l'esma. Pot succeirli—y sovint li succeeix—que no sàpiga cap a quina banda cau la Rambla de Canaletes, ni la de Catalunya, ni el Passeig de Gracia, ni les Rondes, ni la Porta de l'Angel. No sab si puja o si baixa. No sab ont són el nord, el sud, l'est o l'oest. Tot ho veu igual per les quatre bandes. El cap li roda. Les cames li flauegen. Els ulls se li obren desmesuradament en una expressió d'interrogació anguniosa.

¿No t'hi has trobat mai en això, lector? ¿No t'has perdut mai en la simetria laberíntica de la Plassa de Catalunya?... ¡Ah!... Estem segurs de que prou s'hi haurà perdut, per exemple, el nostre car amic Bertrana, el simpatic barbre de Girona, quan fa les seves escapades ràpides y honestes per la capital de Catalunya.

* * *

* * *

¡Regidors de la ciutat, tecnicos del Municipi, predicadors del civilisme, presidents d'Academies científiques y de Centres excursionistes: preocupeuvos de la Plassa de Catalunya! Urbaniseula, que encara no ho està; treieuli aquet funest poder de desorientació que inconscientment li han donat els que l'han arranjada ab una geometria pertorbadora. O al menys poseuli cartells indicadores, o fars guiadors, que orientin al vianant distret o encaboriat, y marquin els punts cardinals, y l'amunt y l'avall, y la dreta y l'esquerra.

Mentres no's fassi això, els barcelonins dels diferents rams de la vida tindrem en la gran Plassa ciutadana un agent de desorientació y perdrem l'esma per entre mitg de les joves palmeres y dels platans adolescents.

WIFRED

PAPERAM

MISTERI DE DOLOR, per *Adrià Gual*.—Drama de món, en tres actes. Estrenat el 13 de Janer de 1904. Nova edició.

ALMANAQUE DE «EL FUSIL».—Calendari polític per a 1912, ple d'intencionades caricatures y articles succulents. En ses planes s'hi troba escampada la gracia dels autors de *La República Espanyola en 19...*

FLORS DE CINGLE.—Poema dramàtic, en tres actes y un proleg, per *Ignasi Iglesias*. Fou estrenat el dia 24 de Febrer a l'«Eldorado» y ab antelació al Teatre de la Naturalesa, a La Garriga. L'edició ha sigut molt ben presentada.

BOLETÍN DEL MUSEO SOCIAL.—Tenim damunt de la taula el número 13, corresponent al mes de Febrer. Conté interessants treballs, de caracter oficial, referents a la vida de dita entitat.

EL PINTOR DE MIRACLES, per *Santiago Rusiñol*.—Sainet en un acte, estrenat darrerament ab gran exit per la companyia del «Sindicat d'Autors Dramatics Catalans».

EX-VOTOS, per *Ramón Gómez de la Serna*.—Colecció d'obres teatrals, publicades per l'autor, en un volum que... no's vèn, segons se llegeix en el lloc del llibre. Les produccions que comprèn són valentes y idealistes, d'esperit modern, però una mica desllorigades de forma.

SEPT SCIENCIES

Del jardí dels humoristes

UN NEGOCI ESPLÈNDID

En Pere Pelat tenia les butxaques tan vuides com el ventrell.

En Pere Pelat va presentarse a casa del banquer Gras, qui, precisament, aquell dia donava el dinar de prometatge de la seva filla única, a la qual havia assignat el respectable dot de cent mil duros.

La festa estava a punt de comensar. El satisfet banquer se disposava a entrar al menjador, ple de convidats, quan un dels criats li anuncià la soptada visita d'en Pere Pelat per a un negoci urgent y importantíssim.

Una mica molestat per lo intempestiu de la visita, el banquer Gras decidí rebre a l'intrus.

Aquest entra, simulant cert esverament, el saluda y li diu:

—Senyor Gras: venia per a parlarli d'una combinació que estic seguríssim li farà guanyar cinquanta mil duros.—

Vivament interessat, el banquer, no pogué amagar un espontani y amable somris.

—Senyor meu—exclamà,—vostè's presenta en un moment molt poc apro-

posit per a parlar de negocis. M'han cridat per a anar a taula; digni's acompanyarme y, després de la festa, estudiarem l'assumpte y decidiré.

Era allò, precisament, lo que en Pere Pelat buscava: acompanyarlo a taula. Prengué seient entre'ls convidats, s'atipà com un lladre, begué com un embut y s'omplí les butxaques de teca per a vuit dies.

Acabat que fou l'apat, el banquer Gras va fer entrar an en Pere Pelat al despaig, per a enterarse de l'esplèndid negoci que aquet li oferia.

—¿De què's tracta?—preguntà, allargantli un llarg y groixut cigarro de l'Habana.

—Senzillament—contestà en Pere Pelat.—He sapigut que vostè dona cent mil duros de dot a la seva filla... Déixila casar ab mi, y jo m'acontento ab la meitat. Vegi si això no es guanyar, ben rodons, cinquanta mil dures.—

A. DEL I.

El Cavall de circe, tot orgullós:—No sé quina gracia'm deuen trobar, les dònnes, que no me les puc treure de sobre...

ELS PADRINS DEL MAGRE:

—No tinguis por, home!... Que't creus que es poc dificil haver d'enfilar una agulla, an aquesta distancia!...

Molt soroll y poques nous

El calendari politic senyalava, pera aquesta setmana, no sabem quin número de morts y ferits.

La hecatombe, segons alguns entesos en aquestes coses, havia de tenir lloc dimars, dia de sessió, en plena plassa de Sant Jaume.

La causa de les desgracies, les diferencies entre'ls dos bandols que's disputen la bandera radical.

Els anims, segons *El Progreso*, estaven d'allò més *encondos*. Y, fillets de Deu, quan un anim lerrouxista està *encondado*, es cosa de que'ls ciutadans pacífics fassin provisió de queviures, lo menos pera un parell de setmanes.

El Governador, que no coneix prou els *enfants terribles* que aquí s'estilen, arribà a pendre's la cosa pel cantó que crema.

La guardia civil de peu y de cavall, la policia de paisà y d'uniforme, els municipals, prengueren militarment els volts de cà la Vila.

No varen utilitzar-se els veterans, perquè fa un parell d'anys que del cos no se'n canta gall ni gallina.

Els carrers de la Llibreteria, Jaume I, de la Ciutat, de Fernando, Call, Sant Honorat y del Bisbe se convertiren en veritables *vivaes*. A la porta del dispensari, que dona a la plassa de Sant Miquel, hi havia dugues banderes de la Creu Roja.

Pera traspasar la plassa, se necessitava, no més, ensenyar la cèdula personal, certificació de conducta y del padró de veïns.

Afortunadament pera tothom, la cosa va acabar ab uns parells de bofetades, que en plena Rambla varen tenir a bé propi-

narse uns quants entusiastes, que mai en falten pera aquets casos.

La sessió de l'Ajuntament, que havia d'esser la poma de la discordia, el veritable cavall de batalla, transcorregué tranquilament.

Els babaus que a les dugues de la tarda anaren a fer quia a les portes de cà la Ciutat, s'endugueren el més solemne dels miquels.

Els del carrer del Vidre, lo mateix que'ls seus contrincants, ocuparen al Consistori el lloc que per manament popular hi tenen.

No passà res. A l'hora de sopar, paisans y militars s'entornaren satisfets a casa. Els més, maleint la seva mala estrella.

Els altres, pensant que es aquest un país de primera, y que qui no s'hi diverteix, es ben bé perquè no vol.

ESQUELLOTS

NOSALTRES estem en tot.

Y, pera demostrarho ab un exemple tangible, desde ara anunciem als nostres lectors que, *si el tiempo lo permite*, el vinent dimecres, dia 17, podran tenir el gust de presenciar un eclipse anular de sol.

Segons calculs fets pels sabis que's dediquen an aquet difícil ram de la ciència, l'acte comensarà ab tota puntualitat a les onze y set minuts y acabarà a un quart d'una.

Donem aquestes indicacions perquè eclipses com el que'l dimecres ha d'efectuarse no solen veure's tots els dies. Tant es aixís que, pera que's repeteixi l'espectacle hauran de transcorre la friolera de vuitanta set anys. Y ¿quina es la persona honrada, de les mils y mils que llegeixen aquestes linees, que espera rodar encara per aquí en tan llunyana fetxa?

**

¡Ah!... Com anteriorment hem dit, la cosa serà visible pels nostres lectors si el temps ho permet. Però, de totes maneres, tant si fa un dia bonic com si està nuvol, podem respondre'ls de que l'eclipse no se suspèndrà baix cap pretext ni excusa.

Hem parlat ab en Comas y Solà, ab en Dionís Puig y ab en Salvador Raurich, y tots ens han donat, respecte an aquet punt, les seguretats més complertes.

QUÈ passa a la Casa Gran?

Com aquell que no diu res, ara se'ns comunica que'l secretari de la Corporació municipal ha demanat llicència pera dedicarse a estudiar no recordem què, y l'Ajuntament l'hi ha concedida.

Però es el cas que'l permís ha de durar *nada* menos que un any, y això, mirinsho com vulguin, dona a la llicència otorgada un caracter singularíssim.

¿Serà tal volta que'l senyor Gómez del Castillo, durant aquets dotze mesos, vol mirar si uns altres aires li proven més que'ls de can Garlanda?...

¡Un any de llicència!...

Això no's veu ni entre la gent més... llicenciosa!...

PER si es festa o si no es festa tal o qual dia de l'any, tot sovint hi ha males cares y conflictes y entrebancs. Allà crits, aquí protestes; discussions aquí y allà... Y de tot aquet fandango ¿què'n resulta al cap d'avall? Molts acords, molt socialisme, molts reglaments y lligams, moltes lleis reguladores, y mutues y sindicats que, poc a poc, impedeixen que'ns moguem ab desembras, y acabaran mesurantnos fins l'aire per' respirar.

No sabem si els parisencs tenen o no tenen merescut lo que actualment els està succeint ab aqueixes colles d'apatxes que, al mitg del dia y en plena via pública, roben automobils y saquegen cases de banca, disparant a tort y a dret carrabines y brownings y deixant per tot allà ont passen una lamentable quía de morts y ferits.

Però sigui com sigui, es indubtable que la cosa no ha pogut sorprendre'ls gaire, doncs si es cert, com diu l'adagi, que qui sembla, cull, es molt natural que París culli avui tot l'apatxisme que, ab extranya complacència, ve temps hà sembrant.

**

No fa pas molts dies que una revista alemana— *abonantshi*, naturalment —trassava ab quatre grosseres pinzellades el tremendo quadro.

«Cinquanta mil apatxes — deia — constitueixen avui l'actualitat de París. Se'ls troba als Camps Elíseus, als grans bulevards... Y la gent els admira. Ells han conquistat el teatre, la novela, el lirisme... Les senyores de l'aristocràcia no tenen altra aspiració que l'amor d'un pillet brut y amarat d'aiguardent...»

»Les persones distingides imiten el seu *argot*, canten les seves infames cansons y donen festes aont se ballen les seves danses selvages...»

Descontant l'exageració que pugui haverhi en la pintura, que'l periodic alemany fa potser ab massa fruició, cal confessar que l'artista ha vist el natural y que'l porta a la tela ab pols bastant més segur que'l que deuen tenir els parisencs després d'haver presenciat les hasanyes dels Bonnot, els Garnier y els Carrouy.

¿No demanaven apatxes?

Doncs, apatxes tenen.

Lo interessant, ara que sembla que ja comensen a estarne tips, serà veure com se les arreglen pera trèuresse'ls de sobre.

●

ELS radicals del carrer del Vidre, pera anunciar el seu cassino, han posat un gran lletrero vermell als balcons que donen a la Plassa Reial.
¡*Malorum signum!*

LA VEU DEL PAGÈS

— Senyor Adrià! Fa tant temps que no plou!... ¿Que no li fora lo mateix donar aqueixes sessions de teatre al cim del Tibidabo?..

¿Republicans y ab vistes a la *Plassa Reial*?...
Pera això no calia que's moguessin del costat del seu ex-
ilustre quefe.

Aquet pas dels *lladonistes*
es una equivocació.
Aont tindrien be el cassino
fora al carrer d'en Lladó.

DE cà'l Plata-y-Oro.

Fa alguns dies, l'Associació de «La Creu Roja» va editar
un llibre de vers y prosa, *pensamientos de varones ilustres*.

El volum, que conté originals de l'Elisa Casas, del bisbe
Jaumet, de l'Oteiza y d'en Xenius, se titula *Oro y Plata*.

Però es el titol, precisament, lo que no ha deixat gens con-
tents als col·laboradors, quins no paren de preguntarse:

—¿Oro y plata?... ¿qui hi haurà posat *el oro*?... ¿qui hi haurà
posat *la plata*?...—

¡Ja ha fet be en Sañudo Antran de no volguerhi posar el seu
granet de sorra!

LA *Veu* diu que'ls catalans de Buenos Aires han escrit an en
Cambó dientli que estan completament identificats ab la
seva política.

Y, seguidament, copia la missiva que ve firmada per dèu
senyors.

Comentari telegrafic:

—¿Dèu senyors?... ¡Sí que n'hi han pocs, de catalans, a Bue-
nos Aires!—

LEGIM en la crònica *passional* d'un diari:

«Ildefonso Cortés Pérez regresó hace unos días para ca-
sarse con su *antigua* novia, Mariana Abellán, bellísima joven
de quince años...»

¡Endavant les atxes!...

¿No tenia més que quinze anys y ja era l'*antigua* novia de
l'Ildefonso?

Doncs ¿a quina edat va comensar el nuviatge aquesta celes-
tial criatura?

¿Al sortir del període de la lactancia?

QUE ja tenen a punt el gibrell d'aigua,
o be un vidre fumát,
pera observar les fases de l'*eclipse*
de la setmana entrant?

El qui no ho tingui a punt, doncs, que's prepari,
que un *eclipse* de sol, com aquest any,
cap dels vivents hem de tornar-lo a veure
y, aquesta ganga, s'ha d'aprofitar.

Un espectacle culte y economic,
recreatiu, enlluernadò y moral,
que'l poden veure fins les criatures,
es cosa bon xic més interessant
que les cartes del cèlebre herbolari
y els òssos del carrer dels Jocs Florals.

¡Ja ho saben: el dimecres, al mitg-dia,
tothom cap al terrat!

HAN vist quina batussa s'ha armat entre *El Intransigente* y
El Progreso?

¡Vaia uns píropos de tirarse entre cap y coll els que ahir
eren entranyables amics y companys de quadrilla!

L'Aladern diu ab totes les lletres que si ell s'ha separat del
diari d'en Lerroux es perquè la gent que rodeja avui al *caudillo*
es això, y allò y lo altre, en l'intel·ligència de que tant lo altre,
com allò, com això, són tot coses molt lletges y poc honroses.

Però ve el *El Progreso* y li contesta que això es mentida,
y que si efectivament se n'ha anat del diari es *pura y simple-
mente* perquè l'Aladern aspirava a ser regidor y el *caudillo* no
volgué complaure'l.

La polèmica, com se veu per la mostra, resulta altament gra-
ciosa, y ara que la novela de la *secuestradora* ja comensava a
cansar, ha vingut com l'anell al dit pera amenisar un xic la vida
barcelonina.

AB motiu d'haverse inaugurat a París la XVma Exposició dels
Humoristes, vaig preguntar a l'amic *Picardol*, l'altre dia:
—¿Còm ho teniu, aquí, això de la projectada Exposició dels
Caricaturistes?—

El ninotaire, per tota resposta, va alçar les espatlles.

¡Quina diferencia de París a Barcelona!

Allí, la quintaessencia de la broma se la prenen en serio, y
aquí la quintaessencia de la formalitat ens la prenem de broma.

EN unes excavacions fetes pels voltants de Tarragona ha sigut
descoberta una *Venus Afrodita* que se suposa es de l'època
greco-romana.

¡Una Venus!

¡Y Afrodita!

Apa, don Dalmacio..., ¿què fan, parats, els seus esbirros?

AB motiu dels incidents tramviaris del dijous sant, la policia va
detenir a quaranta tres escandalosos que resultaren esser
carlistes dels reconsagrats.

¿Quaranta tres?

¡Be n'hi han prou de carlins a Barcelona!...

DE la secció d'anuncis d'un diari local:

Retratos para cementerio.

Duración eterna.

¡Magnific!... Però, entenemnos:
¿no són pas, com molts records
que al mateix ús se destinen,
eterns solament de nom?

LA taronja ja no suqueja.

El procés de la cèlebre *secuestradora* sembla que s'ha
anat estroncant, en lo que toca a descobriments sensacionals.
No es extrany.

Els òssos han quedat tan pelats que ja'ls *chicos* no's veuen
ab cor d'escurarne ni un.

ELS nostres forners estan entusiasmats ab els preparatius de
l'«Exposició del Pa» que s'ha d'inaugurar pròximament a
Barcelona.

Diuen que l'*Exposició del Pa* serà un gran exit.
Ho crec.

Però més concorreguda seria una Exposició de la Gana.

Avís lleal.—Del carrer d'en Botella
que'n fugin, els menors;
que es molt facil corrompre una donzella
allà ont fins se corrompen inspectors.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, OIm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

NOVEDAD

OBRA NUEVA

COLECCIÓN DIAMANTE

Tomo 114

JORGE MANRIQUE

POESÍAS

Ptas. 0'50

Edición especial de 50 ejemplares en papel de hilo. Ptas. 5

Van publicados de esta colección los tomos siguientes:

1. R. de Campoamor. Doloras, 1.ª serie.	32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes).	60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire	89. E. de Amlols. Aire y Luz.
2. — Doloras, 2.ª serie.	33. } A. Flores. Doce españoles de	61. L. Taboada. Colección de tipos.	90. L. Garofa de Giner. Valentina.
3. — Humoradas y cantares.	34. } brocha gorda.	62. Beaumarchais. El Barbero de Sevilla.	91. E. de Amicis. Manchas de color.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie	35. José Estremera. Fábulas.	63. Angel R. Ohaves. Cuentos de varias épocas.	92. Voltaire. Zadig y Micromegas.
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie	36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas	64. Alfonso Karr. Buscar tres pies al gato.	93. M. Ugarte. Mujeres de Paris.
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie	37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos amorosos.	65. Francisco Pí y Arsuaga. El Cid Campeador.	94. } Obras menores de Cervantes.
7. — Colón, poema.	38. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño.	66. Vital Aza. Pamplinas.	95. } J. Pérez Zúñiga. Chapuceras.
8. — Drama Universal, poema, primer tomo.	39. J. de Burgos. Cuentos, cantares y chascarrillos.	67. A. Peña y Goñi. Río revuelto.	96. Voltaire. Cándido.
9. — Drama Universal, poema, segundo tomo.	40. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea.	68. E. Gómez Carrillo. Tristes idilios.	97. Goethe. Las amarguras del joven Werther.
10. — El Licenciado Torralba.	41. } Jacinto Laballa. Novelas inti-	69. Nicolás Estévez. Calandracas.	98. J. Benavente. Teatro rápido.
11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie	42. } mas.	70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra de la higuera.	99. Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.
12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie	43. Fr.ª Sarasate de Mena. Cuentos vascongados.	71. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camelias.	100. J. León Pagano. La balada de los sueños.
13. E. Pérez Esorich. Fortuna.	44. F. Pí y Margall. Diálogos y artículos.	72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.	101. A. Guerra. Polvo del camino.
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz	45. Charles de Bernard. La caza de los amantes.	73. F. Barado. En la brecha.	102. Camilo Castello Branco. María Moisés.
15. F. Urrecha. Siguiendo al muerto	46. Eugenio Sue. La Condesa de Lagarde.	74. Luis Taboada. Notas alegres.	103. Gracia Deledda. Cuentos de la Cerdeña.
16. A. Pérez Nieva. Los humildes.	47. R. Altamira. Novelitas y cuentos	75. Xavier de Montepín. La señorita Tormenta.	104. Antología taurina.
17. S. Rueda. El gusano de luz.	48. J. López Valdemoro (El Conde de las Navas). La niña Araceli.	76. A. Zozaya. De carne y hueso.	105. Manuel Carretero. La espuma de Venus.
18. S. Delgado. Lluvia menuda.	49. R. Soriano. Por esos mundos...	77. X. de Montepín. Muerto de amor	106. Federico Rahola. Los ingleses vistos por un latino.
19. O. Frontaura. Gente de Madrid.	50. L. Taboada. Perfiles cómicos.	78. Conde León Tolstol. Venid a mí...	107. Eça de Queiroz. La nodriza.
20. Miguel Melgosa. Un viaje a los infiernos.	51. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare.	79. A. Calderón. A punta de pluma.	108. A. de Chamisso. Pedro Schlemihl ó el hombre que ha perdido su sombra.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra.	52. J. Ortega Munilla. Fífina.	80. Enrique Murger. Elena.	109. M. Sarmiento. Así.
22. J. M. Matheu. ¡Rataplán!	53. F. Salazar. Algo de todo.	81. Luis Taboada. Siga la broma.	110. Felipe Trigo. A todo honor.
23. T. Guerrero. Gritos del alma.	54. Mariano de Cavia. Cuentos en guerrilla.	82. L. G. de Giner. La Samaritana.	111. Manuel Ugarte. Los estudiantes de Paris.
24. Tomás Luceño. Romances y otros excesos.	55. Felipe Pérez y González. Peccata minuta.	83. Cyrano de Bergerac. Viaje a la luna.	112. Fray Luis de León. La perfecta casada.
25. L. Rufz Contreras. Palabras y plumas.	56. Francisco Alcántara. Córdoba.	84. E. Antonio Flores. ¡Huérfana!	113. Jorge Manrique. Poesías.
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.	57. Joaquín Dloenta. Cosas mías.	85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don Quijote.	
27. J. López Silva. Migajas.	58. López Silva. De rompe y rasga.	86. A. Pestana (Cañel). Cuentos.	
28. F. Pí y Margall. Trabajos sueltos	59. Antonio Zozaya. Instantáneas.	87. Angel Guerra. Al sol.	
29. E. Pardo Bazán. Arco iris, cuentos.		88. T. Dostolewsky. Alma infantil.	
30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el hombre y el amor.			
31. M. Matoses (Oorzuelo). ¡Aleluyas finas!			

PRECIO DE CADA TOMO: DOS REALES

EDICIONS POPULARS D'EN SANTIAGO RUSIÑOL

Acaba de sortir

EL PINTOR DE MIRACLES

Aviat sortirà

LA VERGE DEL MAR

Preu: UNA PESSETA

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

L'OBSESSIÓ DEL DIA

- ¿No t'han *secuestrat* mai a tu, Guerxa?..
- ¡Uii... Un remat de vegades. Però mai m'he deixat posar als diaris.
- Ben fet. El credit d'una no hi guanya res ab aquestes publicitats de la premsa.